

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 6.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
6. FEBRUARJA (FEBRERO) 1958

Po moskovskih navodilih

Vpliv Francije v Srednji Evropi in s tem tudi v naših krajih je naraščal po francoski revoluciji v letu 1789. Revolucija je v Franciji šla doma sicer skozi velike krize in težave, vendar so njene ideje v 19. stoletju sprožile v Evropi gibanje, ki je svoj višek doseglo s koncem prve svetovne vojne v letu 1918. Vsa Srednja Evropa je vstala v novo dobo; na razvalinah habsburške monarhije je zrastle cela vrsta svobodnih narodnih držav. Novi red v tem delu Evrope se je v glavnem naslonil na Francijo, ki je bila tedaj vodilna država in Mala zveza, zveza Českoslovaške, Rumunije in Jugoslavije, je bila v veliki meri stvaritev francoske diplomacije.

Leto 1918 pomeni zaključek dolge poti. Slovenci smo se priključili gibanju že mnogo prej. Ko so Napoleonove čete pred 150 leti korakale skozi Slovenijo, niso prinašale samo diha novih idej. Francoski poveljniki in guvernerji so uvajali reforme in izvajali velike načrte javnih del. Ljubljana je postala središče velike upravne enote Ilirije in v njeni stvaritvi je pesnik Valentin Vodnik zaslužil zarjo narodnega vstajenja. V Ljubljani so dobili prve visokošolske zavode, slovensčina se je začela uveljavljati v tisku. Z zlomom Napoleonovih vojsk so odšli francoski guvernerji, ostal pa je spomin nanje — svetel in čist in ta se je ohranil vse do naših časov. Saj je še komaj nekaj desetletij tega, ko je bil v Ljubljani postavljen spomenik Napoleonu Iliriji.

Med obema svetovnima vojnama se je sodelovanje med Francijo in našimi deželami še povečalo. Francija je vplivala po svoji kulturni in politični moči; po kulturni mnogo bolj in sicer zato, ker se je polje duhovnega delovanja moralo zavarovati pred vednimi spremembami političnega položaja. Kar sta bila Slovincem v 19. stoletju Dunaj ali Gradec, to so začele novi generaciji postajati univerze v francoskih glavnih središčih. Kakor v Napoleonovih časih, tako je francoska vlada rada podpirala študij in bivanje naših študentov, umetnikov in znanstvenih kandidatov na svojih zavodih. Mnogo načrtov, idej in pobud je prišlo v našo deželo ravno iz francoskega kulturnega kroga. Ta vpliv ni zajemal samo enega dela našega naroda; mladina vseh smeri je rada odhajala v Pariz. Ko je bila v Parizu po l. 1934 za levičarje ugodna situacija, so prav ti v veliki meri uporabili gostoljubje francoskih učilnic in domov. Kar so potem oni prinašali od tam, ni bilo ravno najbolj koristno, bilo pa je tudi dokaz francoske širokogrudnosti in naklonjenosti.

Iz svoje duhovne zakladnice je Francija hotela ohraniti ideal svobode kar najbolj čist. V začetku 19. stoletja so poljski rodoljubi našli v Parizu svojo drugo domovino in se v Parizu tako organizirali, da jim je bilo, kakor da ti bili doma. Ko je bila Srednja Evropa v kleščah nacizma in fašizma, je bila Francija varno pribežališče tistih, ki so se mogli pred nasiljem umakniti na njeno ozemlje. Po drugi svetovni vojni je polovica Evrope prišla pod totalitarne vladavine komunizma. Prva leta po vojni, po letu 1945, je Francija morala sama preživljati težke ure in iskati poti navzgor. Vendar to francoskega javnega mnenja ni oviralo, da ne bi znalo ohranjati vere in zvestobe idealom, ki so v imenu svobode klicali pod svoje okrilje tiste, ki so v francoskem zavetju mogli najti oporo in trenutno rešitev. Seveda se je težišče svetovne politike preneslo drugam in je N. York postal sedež vseh glavnih protikomunističnih gibanj, vendar so se ravno v Parizu mogli varno organizirati tisti, ki jim popolne svobode niti Newyork ni mogel nuditi. Glavni protikomunistični kongresi so se zadnja leta vršili ravno v Parizu ali pa drugih velikih francoskih središčih.

V tem ozračju so tudi naše slovenske težnje mogle najti ugoden odmev. Ko je bil v Parizu dr. Miha Krek, so mu francoski prijatelji priredili sprejem in mu naglašali misli, ki vežejo Slovence na Francijo. Kmalu za tem je bil v francoski prestolnici naš škof dr. Gregorij Rožman in francoske državne in cerkvene oblasti so sodelovale pri slovesnostih njemu na čast. Le malokateri

ALFA 1958

V petek, 31. januarja, nekaj pred polnočjo so Amerikanci z raketnega oporišča na Cap Cañaveral pognali z raketo Jupiter — C svoj prvi umetni satelit na polet okoli Zemlje. V znanstvenih priročnikih IGY se satelit imenuje Alfa 1958, za splošno uporabo pa je bil krščen za “Raziskovalca” (Explorer).

Dr. Werner von Braun, nemški raketni strokovnjak, ki je zgradil znane nacistične rakete V-1 in V-2, s katerimi je Hitler bombardiral London med drugo svetovno vojno, je oče prvega ameriškega umetnega satelita. Raketo Jupiter — C je zgradil v okviru satelitskega programa ameriške vojske ter trdi, da bi mogel že pred leti pognati prvi umetni satelit v vesolje, če mu ne bi prekržali računov spori med posameznimi vrstami ameriške vojske. Ponesrečen poskus z raketo Vanguard decembra 1957 je izvedla ameriška mornarica.

Alfa 1958 tehta 13,57 kg. je dolga 2 metra, široka 15 cm in ima obliko svinčeta. Zemljo obkroži v pribl. 113 minutah na elipsasti poti, katere najbližja točka je oddaljena od Zemlje ok. 370 km in najbolj oddaljena ok. 3.200 km. Opremljena je s dvema radijskima postajama, katerih ena bo oddajala znake pribl. 20 dni, druga pa dva meseca. V notranjosti satelita so tudi aparati za merjenje temperature, gostote zraka, kozmičnih žarkov in trčien z meteoriti. Življenje Alfe 1958 je predvideno za dobo deset let.

Polet Alfe 1958 je povzročil na Zapadu veliko zadovoljstvo. V USA je prebivalstvo znova svobodneje zadihalo, prav tako v zahodni Evropi. Eisenhowerju so sporočili novico o izstrelitvi satelita dve uri po odletu rakete Jupitera-C ter je izjavil: “To je čudovito!” Nixon je poudaril, da “na svetu nihče ne more tmeti tehnične prednosti”, senatorji in poslanci pa so hvalili ameriško podjetnost in znanstveno udejstvovanje. Washington, London, Pariz, Rim, Bonn, Rotterdam, Madrid in druge prestolnice svobodnega sveta so ugotavljale, da je konec sovjetske nadmoči v vesolju. V Združenih narodih so vedeli povedati, da se bo Zapad mogel sedaj kot enakovreden partner razgovarjati s sovjeti glede razorožitve, glede uporabe atomske energije v vojaške svrhe in glede pravice do vesoljskega prostora.

V Moskvi so brez komentarja objavili polet ameriškega satelita, nekateri sovjetski znanstveniki pa so čestitali svojim ameriškim kolegom. Von Braun je dal enostavno, hladnokrvno izjavo: “To je začetek”.

V USA se sedaj pripravljajo na izstrelitev Vanguarda z novim satelitom, čez dva meseca pa napovedujejo izstrelitev Jupitera, ki naj bi ponesel še nov satelit v vesolje. Ameriški strokovnjaki tudi govore o izstrelitvi rakete na Luno, na Mars in na Venero. Istočasno pa v Moskvi objavljajo ponočila, da bodo tam v kratkem izstrelili 1,5 ton težki satelit ter raketo, s katero bi leteli okoli Lune. Nove sovjetske rakete da bodo že na atomski pogon. Jupitera-C so pognali v vesolje z novim gorivom “hidrynom”, katerega sestavino von Braun

cerkveni knez je bil deležen takih časti.

To ozračje duhovnih vezi in prijateljstva je močno, ker je staro že več kot eno stoletje in pol. Izkazalo se je, da so trdne in globoke. Obnesle se niso samo na kulturno področje.

To zgradbo so pred nekaj tedni skušali podreti Titovi komunisti. Francoske oblasti so pred Oranom zaplenile jugoslovanski parnik, ki nosi lepo ime “Slovenija”, ga odvedli v Alžir, preiskali in našli na njem orožje, ki je iz komunistične Českoslovaške prihajalo za tiste, ki se v Alžiru vojskujejo proti Franciji. “Slovenija” ni bil edini parnik, ki je moral tihotapiti orožje v Alžir, orožje vozijo tja še druge ladje, zlasti iz arabskih dežel in vedno se izkaže, da je orožje iz komunističnega vira. Sovjeti se sicer pri tem skrivajo za kulise in pošiljajo orožje iz svojih satelitskih držav, vendar glavni del stroškov — denar — morajo dajati sovjeti. “Slovenija” so njen tovor zaplenili, Titova vlada je v Parizu protestirala, denarne škode pa jugoslovanske komunistične oblasti

ni hotel povedati.

V Franciji so na račun ameriškega satelita skovali novo smešnico: — Alfa 1958 je srečala v vesolju Sputnika II. Ta ji je pohitel nasproti in jo ves zadovoljen pozdravil: “Veseli me, da si končno prišla. Sedaj bova mogla mirno govoriti nemško!” — Sputnika so v ZSSR zgradili nemški strokovnjaki, Alfa 1958 v USA tudi nemški strokovnjaki. V Zahodni Nemčiji vlada veliko navdušenje nad uspehom Nemca Wernerja von Brauna. Nemško časopisje prinaša pod velikimi naslovi življenjepis in delo tega znanstvenika.

ZDRUŽENA ARABIJA

V soboto, 1.2.58, sta egipčanski predsednik Nasser in sirjski predsednik Kuwatli v Kairu podpisala dokument, s katerim sta združila svoji državi v eno državo “Združeno Arabijo”. Nova država bo imela eno zastavo, eno vlado, en parlament in eno vojsko. Nasser bo predsednik Združene Arabije, prestolnica pa bo Kairo.

Na ta način sta združila 23 milijonov Egipčanov in 5 milijonov Sirijcev v eno arabsko državo, ki pa je ločena z 80 km širokim pasom ozemlja, na katerem leži Libanon in Izrael. Združena Arabija je tako postala heke vrste Pakistan, ki je tudi država, katero loči v dva dela med njima ležeca Indija.

Nasser in Kuwatli sta pozvala tudi druge arabske države, naj se stopijo z Združeno Arabijo v enotno arabsko državo, ki se bo raztezala od Sredozemlja do Perzijskega zaliva. V to veliko arabsko državo naj bi pristopile še: Jordanija, Libanon, Saudijeva Arabija, Jemen, Sudan, Libija, Tunis, Maroko, Alžir in majhne države šejkov na Arabskem polotoku.

Nasser in Kuwatli bosta dokument o združitvi obeh držav predložila svojim parlamentoma v odobritev v nekaj dneh. Plebiscit za združitve bo izveden predvidoma v obeh državah tekem 30 dni.

Pogled od zunaj

Na Zapadu z zaskrbljenostjo gledajo na nastanek te nove države. Združena Arabija ima kontrolo nad največjimi petrolejskimi vodi, ki vodijo čez Sirijsko ozemlje iz Iraka in nad sueškim prekopom. Združena Arabija bo brez dvoma izvajala močan pritisk na sosednje arabske države, predvsem Libanon in Jordanijo, da vstopita v to enoto, da bodo tako mogli v doglednem času ponovno zavzeti Palestino in uničiti Izrael.

Prvi, ki se bo pridružil k Združeni Arabiji bo država Jemen, ki je vsa leta vodila Egiptu in Siriji podobno zunanjo politiko. Previdno opazujejo novo državo Saudijeva Arabija, Libanon, Jordanija in Irak, čeprav so vse te države lansko leto podpisale arabski pakt z Egiptom in Sirijo za skupne nastone proti Izraelu. Najtrši oreh za Nasserja in Kuwatlija predstavlja Irak, ki je član Bagdadskega pakta. V vseh teh državah bo verjetno moralo priti prej do spremembe režimov in odprave dinastij, predno se bodo stopile z Združeno Arabijo. Kairo pa bo gotovo storil vse, da

ne bodo nosile, plačala bo Moskva, vedno isti delodajalec.

Francoski narod dobro ve, da za tem tihotapstvom in vmešavanjem v francoske zadeve, ne more biti vključena odgovornost narodov, ki so obsojeni živeti pod režimom, ki to organizira. Sicer je za dejanjem vlada v Beogradu, vendar je to le del splošne mednarodne zarote, ki jo je zvaril komunizem kot celota. Titova vlada rada izjavlja, da ho-di svoja pota. Prav pri tem dejanju pa se je pokazalo, da je trdno vključena v splošno zaroto komunizma, ki zajema vseh svet.

Ko so francoske oblasti zajele parnik pred francosko obalo, niso odkrile dejanja, ki bi moglo porušiti tradicije lepih vezi, ki vežejo naš narod s francoskim; odkrili so le, da je Titov režim trdno zasidran v mednarodno akcijo, proti kateri se morajo boriti Francozi na svojem področju, kakor se bore vsi narodi, ki morajo živeti pod oblastjo komunizma, ali pa se branijo, da bi kdaj padli pod peto Moskve.

V USA so takoj po odletu Alfe 1958 objavili ključ, po katerem satelit oddaja svoje izsledke v vesolju. Objavili so tudi, da je izstrelitev satelita namenjena vsem znanstvenikom sveta v okviru znanstvenega delovanja IGY ter bodo izsledki tega ameriškega satelita prosto dostopni vsem. Na drugi strani pa sovjeti niso objavili v uradnem poročilu o svojih sputnikih, ki so ga poslali vodstvu IGY, ničesar drugega, kakor le to, kar so že objavili preko uradne agencije Tass.

Z Alfa 1957 je Zapad v satelitski tehniki dohitel sovjete, z Zeto pa jih je v kontroli hidrogenske energije celo prekosil.

bo od zunaj ščeval arabske množice za združitve.

More pa iti razvoj v smeri, da se bodo združile arabske dinastije v drugo arabsko državno enoto, ki bo zaradi nastaj in njihovih konservativnih načel, predvsem pa zaradi velikanskih do-larskih dohodkov iz petroleja, postala močan protitež zapadnih velesil proti “nevtralistični” Združeni Arabiji in proti sovjetskemu prodiranju na Srednji Vzhod.

Pogled od znotraj

To teženje k združitvi, ki je bilo večje s sirijske strani, kakor z egipčanske, bo v doglednem času verjetno povzročilo nove zapletljaje na Srednjem vzhodu, toda i za Egipt i za Sirijo predstavlja združitve neke vrste samoobrambo.

Ekstremisti v Siriji upajo in nameravajo znova razplameti ogenj panarabizma v Iraku, Jordaniji in Libanonu. Isto bi se moglo reči tudi za Nasserja v Egiptu, čeprav ima on večje razloge za ustvaritev te nove tvorbe na tem petrolejskem področju.

Eden najvažnejših je prav gotovo Nasserjeva želja, da si zagotovi večjo varnost pred komunističnim vplivom na tem področju. Razvoj v Siriji je šel na živce ne samo zapadnim velesilam, pač pa tudi Nasserju. S tem, da je Nasser dosegel združitve Egipta s Sirijo pod svojim predstvom, je dosegel tudi to, da bo moral sirijski režim razpustiti tudi vse svoje politične stranke in se združiti s Kairo in monolitno “Narodno unijo”, ki bo vladala v obeh združenih deželah. To pomeni, da se bodo morali komunisti v Siriji odpovedati svoji javni politični delavnosti.

Komunistična stranka je prepovedana i v Egiptu i v Siriji, čeprav sta se oba režima gospodarsko in vojaško deloma navezala na komunistični blok. V Egiptu je Nasserju povsem uspelo omejiti vpliv rdečih agitatorjev na ta način, da jih je pometal v ječe ali pa jih z ustrahovanjem spravil v podzemlje.

V Siriji pa so komunisti delovali javno pod krinko “narodno-osvobodilne fronte”. Vodja komunizma na Srednjem vzhodu Kaled Bagdaš je član sirijskega parlamenta ter je njegov ugled naraščal zaradi uspešnih trgovskih in vojaških pogodb med Sirijo in ZSSR.

Na drugi strani pa je polkovnik Abdul Hamid Seraj, siva eminenca sirijskega režima, odločen protikomunist, prav tako pa tudi odločen protizahodnjak. Zato oba, Nasser in Seraj, z budnim očesom zasledujeta prodiranje komunističnega vpliva na Srednji vzhod. Združitve Sirije in Egipta za ta dva arabska voditelja predstavlja eno najprimernejših sredstev za omejevanje komunistične delavnosti. Bagdaš bo moral sčasoma izginiti v podzemlje.

Sirijska politika, kakor tudi egipčanska, sta bili večkrat kakor ne prosovjetski — kar še ne pomeni prokomunistični — zaradi odpora obeh držav proti zapadnim kolonialnim silam in zaradi hitrejših in cenejših nabave sovjetskega orožja. Tako Kairo kakor Damask trdita, da vodita politiko “pozitivnega nevtralizma”. Oba režima sta deloma tudi dokazala, da sta doslej znala politizirati s sovjeti, ne da bi zapadla popolnemu sovjetskemu gospodstvu.

Če združitve Sirije z Egiptom pomeni zmago nekomunističnih ali protikomunističnih sil v Siriji nad komunistično kliko, ki je pred meseci grozila to državo popolnoma podrediti Moskvi, potem jo morejo zapadne sile s tega vi-

EL DR. ADENAUER HARA UNA VISITA A LA ARGENTINA

El canceller de la República Federal de Alemania doctor Conrad Adenauer, visitará oficialmente la Argentina.

Así se anunció en el Ministerio de Relaciones Exteriores, en la comunicación que transcribimos a continuación.

“El gobierno de nuestro país, con el deseo de estrechar más aún las ya tradicionales vinculaciones con la República Federal de Alemania, comisionó de manera especial al embajador argentino ante el gobierno de Bonn, señor Carlos Indalecio Gómez, para que expresara al canceller, doctor Adenauer, que vería con agrado que aceptara una invitación para visitar la República Argentina”.

“Esta invitación oficial ha sido aceptada por la cancellería alemana, agradeciendo la deferencia del gobierno argentino y manifestando que oportunamente será convenida la fecha en que se realizará el viaje a Buenos Aires”.

El dr. Konrad Adenauer hará visita a la Argentina a mediados del año en curso y coincidirá con su viaje al Brasil, Chile y Uruguay. Al canceller Adenauer acompañarían el ministro de negocios extranjeros doctor Heinrich von Brentano y posiblemente el presidente del Bundestag doctor Eugen Gerstenmaier.

DR. ADENAUER BO OBISKAL ARGENTINO

Kancler zvezne republike Nemčije dr. Konrad Adenauer bo uradno obiskal Argentino. Tako je uradno objavilo argentinsko zunanje ministrstvo z naslednjim sporočilom:

“Vlada naše republike je v želji, da bi še bolj poglobila že tradicionalne vezi z zvezno republiko Nemčijo, posebej naročila argentinskemu veleposlaniku pri vladi v Bonnu g. Carlosu Indaleciu Gomezu, naj sporoči kanclerju dr. Adenauerju, da bi bilo zelo ljubo argentinski vladi, če bi sprejel povabilo za obisk republike Argentine.

To uradno povabilo so v predsedstvu nemške vlade sprejeli z zahvalo ter z zagotovilo, da bodo naknadno določili dan za potovanje kanclerja dr. Adenauerja v Argentino.

Obisk dr. Adenauerja Argentini bo v sredini tega leta, ko bo nemški kancler uradno obiskal Brazilijo, Čile in Uruguay. Na potovanju v južnoameriške države ga bosta spremljala zunanji minister dr. Heinrich von Brentano in verjetno tudi predsednik nemškega parlamenta dr. Eugen Gerstenmaier.

Ika samo pozdraviti. V Londonu in Parizu to novo dejstvo sprejemajo, ker ne morejo nič storiti proti njemu, hladno, ker pač potrjuje nezadržen zgodovinski razvoj dvajsetega stoletja: propadanje kolonialnih imperijev. V Washingtonu pa se v tem slučaju morejo samo zahvaliti politični sreči, da ni vse to področje že lansko leto padlo v naročje sovjetskega bloku, ker je severno-ameriška srednjevjehodna politika zaradi obzirov in obveznosti, predvsem finančnih, manj moralnih, do zavéznikov in do umetno ustvarjene judovske države, rinila to področje vsaj v komunizmu naklonjeno “nevtralnost”, če že ne naravnost v žrelo sovjetskega brezdna.

BAGDADSKA KONFERENCIJA

Na konferenci Bagdadskega pakta, ki se je v petek končala v Ankari v Turčiji in ki so se je udeležile Turčija, Irak, Perzija in Pakistan poleg Anglije in USA, je Dulles v svojstvu opazovalca obljubil tej obrambni organizaciji Zapada na srednjevjehodnih mejah ZSSR ameriško vojaško in finančno pomoč. V končnem poročilu o konferenci države Bagdadskega pakta trdijo, da bodo uporabile vsa dopustna sredstva za zadržanje sovjetskega gospodarskega ali vojaškega prodiranja na Srednji Vzhod. Za zaprtimi vrati so razpravljali na konferenci o sporih, ki ločijo te države med seboj: Pakistan in Indijo spor zaradi Kašmirske planote, Turčijo in Grčijo o tok Ciper, Irak in druge arabske države problem Izraela ter vprašanje francoskega Alžira. Razpravljali so tudi o zgraditvi raketnih oporišč v teh državah. Najmodernejšo oborožitev je zlasti zahteval pakistanski predsednik Firoz Kan Nun.

11. FEBRUAR 1858

Ob smrti p. Kazimirja Zakrajška

Bralcem "Svobodne Slovenije" ta datum ni nepoznan. Ta dan bo minilo sto let, odkar se je mali Bernardki prvič prikazala Gospa. Ta dan je sprožil val dogodkov, ki so butnili daleč čez meje Francije, ki so zajeli ves katoliški svet.

Sto let ni več kratka doba. Zadnjih sto let pa je preobrazilo svet bolj kot prejšnjih tisoč let. Pred sto leti so stekle komaj prve železnice, pred sto leti so delovale prve skromne tovarne, pred sto leti se je prebujalo znanstveno odkrivanje skrivnosti narave. Danes ima svet — človeštvo — avtomobile, letala, atomske bombe in dve umetni lunici, ki krožita okrog zemlje. Največji sanjač pred sto leti ne bi mogel napovedati tako veličastnega razvoja.

Nič, prav nič pa se ni spremenila v sto letih v človeštvu borba za ali proti Bogu. Kakor je prosvetljenstvo v Franciji pred sto leti menilo, da bo zadušilo klic iz Lurda, tako misli še danes velik del ljudi. A počasi se jasni.

Ob stoletnici prikazovanj prinaša "Svobodna Slovenija" podlistek **Pesem o Bernardki**. Napisal ga je veren Žid, ki se je v strahotah druge svetovne vojne in na begu pred Gestapovci v Franciji zaobljubil, da bo pošteno popisal Brenardino zgodbo, če ga zasledovalci v Lurdu, kjer se je skrivaj, ne bodo našli. In niso ga našli in on je izpolnil svojo obljubo. V uvodu v to svoje delo pa je napisal, vedoč da bo morda deležen marsikaterega napada s strani svojih sovornikov, da se je pri pisanju Pesmi o Bernardki držal načelu, ki si ga je zadal že v mladih letih: Biti in ostati zvest resnici.

Njegovo pričevanje nam za stoletnico prvega prikazovanja govori dovolj jasno in kot verni katoličani se veselimo tega veličastnega jubileja.

KOMUNIZEM KOT IDEJA JE MRTEV izjavlja predsednik H. S. S. dr. Maček

Dr. Vladko Maček napiše vsako leto za "Hrvatski Glas", "neodvisni tednik izseljenih Hrvatov v Kanadi", ki podpira politiko H.S.S. za božično številko svojo poslanico. Tudi za zadnji Božič jo je napisal. V njej med drugim pravi naslednje:

"Bog je poslal torej svojega sina na svet med ljudi, da bi jih naučil kako morajo živeti. Ljudem je pustil svobodno voljo, da sami odločijo ali bodo poslušali njegove zapovedi ali ne ter da tudi sami nosijo posledice svoje odločitve.

Žal, pa veliko ljudi ni sledilo učitelju božje ljubezni — Jezusu Kristusu, ampak je raje šlo za učitelja socialnega sovraštva Maksom in Stalinom in učitelja narodnega sovraštva Hitlerjem in Mussolinijem.

Posledice niso izostale. Najprej stranske vojne s prelivanjem nedolžne krvi in končno padec skoro polovice človeštva pod komunistični jarem. Grenke čase še nismo izpili do dna. Še nas ča-

Kratko brzojavno sporočilo sedanjega provinciala slov. frančiškanov v Severni Ameriki p. Benedikta Hoge-ja v zadnji števec. Sv. Slovenije nam je povedalo, da so se iztekli delovni dnevi p. Zakrajška, prvaka med slovenskimi izseljenskimi duhovniki, urednika, pisatelja, ugledne osebnosti v vrstah slovenskih frančiškanov in prvega župnika v župniji sv. Cirila in Metoda za Bežigradom v Ljubljani.

Zakrajškovo delo je tako vsestransko in tako obsežno, da vzbuja občudovanje. V njem lahko ločimo dve dobi. Prvo razdobje od leta 1906. do 1927 je posvečeno njegovemu delu med slovenskimi izseljenci v Severni Ameriki. Leta od 1927. do 1941 je preživel v Sloveniji, zadnjih 17 let je pa zopet prebil v Lemontu v Severni Ameriki. Tu ga je zatekla tudi smrt in tam je tudi pokopan.

Ko je p. Zakrajšek leta 1906 prišel v New York ter je od tam začel obiskovati slovenske izseljenske naselbine po raznih ameriških državah, je bilo to njegovo pionirsko delo združeno z neverjetnimi težavami in nasprotovanjem. Zlasti še potem, ko je leta 1909. ustanovil svoj list "Ave Maria". To okolje in vzdušje je postalo še težje, ko je v 3. številki svojega lista objavil da bo prišel na obisk k slovenskim izseljencem v Ameriko škof Jeglič. Tedaj so njegovi nasprotniki-Slovinci počenjali stvari, ki se nam danes zde neverjetne. Pa je bilo vse to res in p. Fortunat njihovo gonjo v jubilejni številki "Ave Maria" popisuje takole:

"Prvi je odgovoril na to škofovo napoved obiska v Ameriki "Glas naroda". Pozival je vse ameriške Slovence na odločen odpor proti škofovemu obisku, ki ga je treba za vsako ceno preprečiti. Trdil je, da hoče škof prenesti sem "kranjski klerikalizem" in z njim "kranjski prepir" ter da je urednik "Ave Maria" samo škofov agent. Zato naj odide proč s svojim listom".

"Za "Glasom naroda" so začeli gonjo tudi drugi slovenski protikatoliški listi. Verni Slovenci, ki so do tedaj verovali v pisanje teh listov, so sedaj lahko spregledali. A "zaščitnikom" slovenskih naseljencev še ni bilo dovolj. Ščuvali in apelirali so na društva, tudi katoliška, naj sklenejo resolucije proti škofovemu prihodu in jih pošljejo v Ljubljano. O-

kajo težke preizkušnje. Težke preizkušnje čakajo tudi hrvatski narod. Toda vendar lahko zremo z velikim upanjem v bodočnost. Komunizem kot ideja je mrtev. Vzdržuje se samo še z nasiljem. Vsako telo pa, kakor hitro ga zapusti duša, začne razpadati in je samo vprašanje časa njegov popolni razpad. Tega razpadanja ne bosta preprečila dva, pa tudi ne dvajset sputnikov. Pravična, od Boga dana ljudska misel, je močnejša kot slehera materialna sila. Vsaka materialna sila pa mora končno podleči nadmoči pravičnega duha."

benem naj pa tudi posamezniki pišejo in povedo, da ga ne marajo sem. Ako bi pa ljub temu prišel, naj mu povedo, da bodo demonstracije proti njemu. Škof Jeglič je res dobil veliko sramotilnih pisem iz Amerike. Protestirali so pisмено tudi pri nadškofu v New Yorku, pri apostolskem delegatu, pri predsedniku Združenih Držav in pri avstrijski vladi na Dunaju. Grozili so da bo prišlo do nemirov po slovenskih naselbinah, ako bo prišel škof Jeglič na obisk v Združene države". "Farška" gonja, ki je divjala tedaj po slovenski deželi, je bila, kot pričajo gornje vrstice, še neprimerno bolj surova in odvratna med slovenskimi izseljenci.

V takem okolju in v takih razmerah je p. Zakrajšek pred 49. leti začel svoje delo med slovenskimi naseljenci v Severni Ameriki. Ni klonil. Delal, garal je naprej in končno v borbi za dobro in pošteno slovensko stvar zmagal. Po silnih začetnih težavah se je list Ave Maria razširil, pozneje je dobil še svojo tiskarno. In vse, kar danes poznamo pod pojmom slovenski Lemont, je združeno z imenom lista Ave Maria in njegovega ustanovitelja p. Zakrajška. To delo je tako vsestransko, tako obširno in tako povezano z vsem kulturnim in verskim delom slovenskih frančiškanov v Severni Ameriki, in njihovih skrbjo za slovenske izseljence, da ga morejo zbrati in ohraniti pred pozabo samo oni. Naj se tega dela čimprj loti kaka mlajša in sposobna moč med njimi!

Zakrajškovo delo za Bežigradom v Ljubljani je prav tako odražalo pokojnikovo širokopoteznost. Sredi Ljubljane je bil to ameriški župnik, ki je tudi čisto po ameriški organiziral nabirke za preureditev stare cerkvice sv. Krištofa

BRALI SMO...

POLMRK NAD JUGOSLAVIJO

Ugledna švicarska revija "Die Weltwoche" je 13. dec. 1957 objavila članek pod naslovom "Zwielicht über Jugoslawien — Polmrak nad Jugoslavijo", iz katerega posnemamo najvažnejše stavke:

"Tri korake naprej v smeri vzhodnega bloka in enega nazaj — to je trenutno poskušajoča procesija jug. zun. politike. Prav te dni je prišla spet do izraza z odbitjem nadaljne ameriške vojaške pomoči. Ta odločilni sklep bo na dolgo roko vodil k večjemu zbliznanju z vzhodnim blokom, kajti Jugoslavija rabi tuj vojaški material. Temu sklepu nasprotno pa so izjave CK, po katerih niso hoteli podpisati moskovske skupne izjave vseh komunističnih strank, samo simboličnega značaja. Brez dyoma preživlja beograjski režim krizo politične negotovosti, katere izhodiščna točka leži najprej v Titovi boleznii: je težja, kakor so prvotno domnevali, in tudi ne samo diplomatskega značaja. Iz nje izvirajo tudi notranji medsebojni boji za oblast za morebitno nasledstvo tako v predsed-

v župno cerkev sv. Cirila in Metoda po načrtih sedaj tudi že pok. arhitekta Plečnika in postavitev v njej čudovito lepega oltarja Žalostne Matere božje, lepih orgelj in za lep prosvetni dom za cerkvijo. S svojima kaplanoma patroma Kalistom in Klavdijem je znal razgibati življenje v farnih verskih, prosvetnih in karitativnih organizacijah, da je bilo veselo. Zakrajškovo župnišče je bil prijeten dom, kamor so na domač pomenek rade zahajale odlične naše osebnosti.

V Ljubljani pa ni bil samo bežigraski župnik, ampak je vse svoje velike izkušnje z dela med slovenskimi izseljenci posvetil perečemu slovenskemu izseljenskem vprašanju. Nobene priložnosti ni opustil, da ne bi opozarjal tako cerkvene, kakor svetne oblasti na slovenske izseljence po raznih kontinentih. Bil je v resnici njihov oče. Saj ni prav nobene slovenske izseljenske ustanove, ki smo jih Slovenci dobili že pred vojno, pri kateri ne bi bil zraven pri njeni ustanovitvi. Komunisti po vojni niso v tem pogledu mogli ustvariti nič novega in kar so napravili, je samo slaba kopija tega, kar smo Slovenci po Zakrajškovi zaslugi že imeli.

Slovenski narod bo p. Zakrajšku ostal večno hvaležen za vso njegovo skrb, s katero je zbiral raztresene slovenske ljudi po svetu in za vso ljubezen, s katero je zanje delal z edinim namenom, da bi jih ohranil zveste Bogu in domovini.

"Svobodna Slovenija" se z vsemi slovenskimi izseljenci po svetu klanja njegovemu spominu in prosi Boga, da bi mu dal ob sebi in svoji Materi, kateri je vse življenje hvalo pel, uživati rajsko veselje, ki naj bo pravo plačilo za veliko Zakrajškovo delo za slovenski narod, zlasti pa za slovenske naseljenke po svetu!

stvu vlade, kakor tajništvu partije, ako bi maršal bil prisiljen obdržati samo še častni naslov državnega poglavarja".

"Vsekakor si Srb Ranković in Slovenec Kardelj, ki imata danes kot najbližja sodelavca največji vpliv, nista v vseh vprašanjih edina. Posebno Ranković se zavzema za politiko pobaze in povratka v naročje komunistične družine. Značilno za to politiko je pravkar izvedeno zbliznanje s komunističnim režimom na Madžarskem, ki je prav Kardelj sredi madžarske revolucije zavzel zelo ostro stališče napram Kadarju. Po očitnem položju priznanja vzhodnonemške sovjetske vlade, za katerega Moskva ni plačala v naprej določene cene, se večina Titovih svetovalcev boji, da bodo s svojo dvostrajarsko taktiko še bolj obtičali med posameznimi stoli. Zato so danes prijeteljske geste napram vzhodu bolj široke, k čemur je največ pripomogla zlasti Hruščeva Sputnik-diplomacija".

"Na isti liniji je tudi sprejetje prve poslanice (vzhodnonemške republike) Lore Staimer, hčerke drž. poglavarja Wiljema Piecka. Ta poslanica, ločena od moča, generala Volkspolizei in gen. sekretarja "Društva za šport in tehniko", predvojaške organizacije sovjetske cone, je obenem tudi varovanka Walterja Ulbrichta, in to takšna, da jo je vrhovni vodja SED (Sozialistische Einheitspartei Deutschlands) z osebno intervencijo rešil pred disciplinskim postopkom v stranki zaradi črnoborizjanstva z zahtodom. Tako ta poslanica v vsem odgovarja pravemu članu "novega razreda" korumpiranih komunističnih veličin, kakor jih je prikazal Djilas v svoji knjigi".

Goriška in Primorska

Nedavno so odprli novo cesto, ki veže Kobarid in Bovec z Jesenčami. Cesta vodi iz Bohinja v dolino Selške Sore ter se nato združi s cesto, ki vodi iz Škofje Loke proti Podbrdu.

Tržaški in goriški Slovenci bodo romali v Lurd od 25.7. do 31.7. Potni stroki na osebo — 35.000 lir ali 50 dolarjev.

Neznani pripadniki "dvatisočletne kultu" so malo pred božičem polili teraso in nekatere prostore slovenske šole pri Sv. Ivanu v Trstu s petrolejem in zažgali. K sreči so požar pravočasno opazili in tako režili Slovincem šolo.

REWIEV

glasilo Kršč. dem. zveze za Srednjo Evropo, sedaj izhajajoče v Londonu, prinaša v decembrski številki poleg prišpevkov raznih Poljakov in Čehov ter Madžarov tudi sestavek našega rojaka Borisa Grčarja pod naslovom Pogled na Kennana. — Kennan je bil prej USA

ARGENTINA

Dr. Alejandro Ceballos je novi argentinski zunanji minister. Rodil se je leta 1885. Po poklicu je zdravnik-kirurg. Kot specialist v tej stroki je dolgo vrsto let predaval na medicinski fakulteti. Napisal je tudi več medicinskih strokovnih del.

V volilnem boju za splošne volitve, ki bodo 23. t. m., je nastopilo nekaj novih momentov. Pozornost v javnosti je vzbudil radijski govor predsedniškega kandidata krščansko-demokratske stranke dr. Luke Ayarragarayja. V njem je pozval predsedniške kandidate ostalih političnih strank in njihova vodstva naj se čisto jasno izjavijo kakšno stališče bodo zavzeli po prevzemu oblasti in v novem narodnem kongresu glede zakona o ločitvi zakonske zveze. Ta zakon je izdal Peron skupno z zakonom, s katerim je uvedel javne hiše v Argentini, ne posredno pred svojim padcem. Ko je prišla na oblast vlada osvobodilne revolucije, je zakon o uvedbi javnih hiš razveljavila, glede zakona o ločitvi zakonske zveze je pa z odredbo samo ustavila njegovo izvajanje za čas, dokler bo ta vlada na oblasti in je njegovo nadaljnjo usodo prepustila bodoči vladi in bodočemu narodnemu kongresu. Tako bo ta zakon znova veljal po odhodu sedanje vlade, če ga ne bo spremenil bodoči narodni kongres. Ker pa je veliko radikalov za ločitev zakona, kakor tudi za uvedbo laiciistične šole, je dr. Ayarragaray hotel v glavnem doseči to, da se o tem važnem vprašanju izjavita zlasti predsedniška kandidata obeh radikalnih strank, ki med drugim računata na izdatno pomoč pri volitvah s strani argentinskih katoličanov. Doslej dr. Ayarragaray odgovora na svojo zahtevo še ni dobil ne od dr. Balbina, pa tudi ne od dr. Frondizija. Pač pa mu je odgovoril predsedniški kandidat socialistične stranke dr. Alfred Palacios ter se izjavil za ločitev zakona in za laiciistično šolo.

Svoje zadržanje pri prihodnjih splošnih volitvah v Argentini so sedaj pojasnili tudi argentinski komunisti. Na zadnjem njihovem shodu v Buenos Airesu je govoril njihov prvak Rudolf Ghioldi. Povedal je, da je vodstvo komunistične stranke po umaknitvi svojega predsedniškega kandidata sklenilo, da bodo komunisti pri sedanjih volitvah glasovali za predsedniškega kandidata intrantsgentnih radikalov dr. Arturja Frondizija. Ghioldi je dejal, da se komunistična stranka sicer ne strinja povsem s političnimi koncepti, ki jih ima dr. Frondizi, zlasti ne odobrava njegovega stališča do Cerkve, vendar bo glasovala zanj že zaradi njegovega odločnega stališča proti imperializmu.

Na ta sklep komunistov je dr. Frondizi časnikašem dejal, da ga preseneča, ko je vendar njegova stranka za demokracijo in proti vsem totalitarizmom. Tako tudi proti komunističnemu. Njegova stranka da nima in ne bo imela z nikomer ne tajnih, ne javnih pogodb. Da bi pa v vlado vzel kakega komunistu v primeru zmage, da ni govora.

Zaradi dr. Frondizija je prišlo — kot smo že poročali — do resnega trenja tudi v politični formaciji argentinskih katoličarjev-desničarjev Union Federal. Skupina, ki jo vodi biv. zun. minister dr. Amadeo, je proti temu, da bi Federalna zveza nastopila pri volitvah s svojim kandidatom. Zahteva, naj stranka podpre dr. Frondizija. Takega mnenja so tudi strankini odbori v nekaterih provincih. Vodstvo stranke je pa za postavitev lastnega kandidata. Sedaj je imenovalo komisarja za buenosairesko politično organizacijo. Dr. Amadeo in njegovi somišljeniki so izjavili, da ga ne priznajo. Komisar Federalne zveze je pa dr. Amadea in skupino njegovih ljudi izključil iz stranke.

Tako je dr. Arturo Frondizi, ki je imel prejšnji teden avtomobilsko nesrečo — prevrnil se je z avtomobilom — dosegel, da je listo volilcev, ki bodo pri volitvah zanj glasovali, raztegnil od komunistov na skrajni levici — do desni čarjev v kat. Federalni zvezi. Je pa še veliko peronistov, ki prav tako zagovarjajo stališče naj bi peronisti pri volitvah ne oddajali belih glasovnic, ampak naj glasujejo za dr. Frondizija in tako omogočijo njegovo izvolitev proti dr. Balbinu.

V zvezi s splošnimi volitvami je notranji minister časnikašem dejal, da je vlada znova dala vsem zveznim komisarjem po provincah navodila, da morajo biti popolnoma nepristranski v sedanjih volilnih kampanji.

poslanik v Moskvi, zadnje čase pa je "zaslovel" zaradi svojega slabičevskega razpoloženja napram ZSSR.

Kako bodo volili v Argentini dne 23. februarja!

Dne 23. februarja bodo Argentinci volili predsednika in podpredsednika republike, senatorje, narodne poslanece, guvernerje provinc, župane in občinske svetnike.

Predsednika in podpredsednika države Argentinci ne volijo direktno, ampak indirektno. To se pravi, da državljani ne volijo določene osebe za predsednika oz. podpredsednika države, ampak volijo listo oseb, ki tvorijo volilni zbor (Colegio electoral) in ta volilni zbor izvoli nato oba najvišja predstavnika države. Podobno je v Združenih Državah Severne Amerike, kjer državljani tudi ne volijo direktno predsednika države.

Dne 23. februarja bodo torej argentinski državljani izvolili volilne moče. Ko bodo ti izvoljeni, se bodo zbrali v glavnih mestih vseh 23 volilnih okrajev v državi ter bodo tam izvolili kandidate za predsedniško in podpredsedniško mesto. Vsi volilni okraji pošljejo nato liste kandidatov v Buenos Aires. Tu se nato zbereta na skupno zasedanje parlament in senat pod predsedstvom predsednika senata. V prisotnosti najmanj treh četrtin vseh poslancev in senatorjev se nato izvrši štetje glasov. Če je eden od kandidatov prejel absolutno večino glasov (polovico glasov in še en glas), je s tem izvoljen za predsednika odn. podpredsednika republike. Če bi pa nihče ne prejel absolutne večine, izvoli kongres predsednika izmed tistih dveh oseb, ki sta dobili največ glasov.

Številu volilnih moč v vsakem volilnem okraju je še enkrat tako veliko kot znaša skupno število poslancev in

senatorjev za tisti okraj. V vsej državi bodo zvolili 187 poslancev, 46 senatorjev in 466 volilnih moč.

Zakon Saenz Peña ali sistem nepopolnih list

V argentinskih listih beremo dan za dnem o zakonu Saenz Peña in o nepopolnih listah (lista incompleta), ki velja za volitve dne 23. februarja.

Dne 7. aprila 1912 je v Argentini prvič prišel v poštev volilni sistem, ki je znan pod imenom Zakon Saenz Peña. Ta zakon je vpeljal posebni volilni red, ki je veljal do leta 1951 in je sedaj za volitve dne 23. februarja zopet v veljavi. Pri volitvah članov ustavodajne skupščine lansko leto je veljal proporcionalni sistem: t. j. vsaka politična stranka je dobila toliko poslancev, kolikor jih ji je pripadalo po številu volilcev. Zakon Saenz Peña ali sistem nepopolnih list pa ne pozna nobenega proporca. Stranka, ki dobi večino, dobi dve tretjini vseh mandatov, naslednja najmočnejša stranka pa pobere ostalo tretjino. Vse ostale stranke ne dobijo nobenega mandata.

Bistvo volilnega sistema nepopolnih list je tudi v tem, da se štetje glasov ne vrši samo z ozirom na kandidatne liste, ampak se šteje, koliko glasov je dobil posamezni kandidat, in izvoljen je tisti, ki je dobil najvišje število glasov, ne glede na to, na kateri listi se je nahajalo njegovo ime.

Volilec ne voli celotne kandidatne liste, ampak voli samo dve tretjini kandidatov. Če bi volil več kandidatov, velja volitev samo za dve tretjini kandidatov.

In ne samo to. Volilec sme kandidatno listo spreminjati, sme črtati kandidate, ki jih noče voliti, in na njihovo mesto sme zapisati kandidate iz drugih uradno priznanih kandidatnih list, ki se mu zdijo sposobni za vodstvo državnih poslov.

Volitve so obvezne in tajne. Vsakdo, ki je vpisan v volilni imenik, mora voliti; če ne voli brez zakonitega zadržke, je kaznovan. Argentinci ljubosumno čuvajo tajnost volitev. Zato je v volilnih zakonih predpisano, da mora volilec v zaprtem prostoru (cuarto obscuro) popolnoma sam izbrati kandidatne liste, ki so jih pripravile posamezne politične stranke za izvolitev narodnih poslancev, za izvolitev volilnih moč, ki nato izvolijo predsednika in podpredsednika države, za izvolitev volilnih moč, ki izvolijo senatorje, za izvolitev guvernerjev, županov in občinskih svetnikov. Ko je volilec izbral kandidatne liste in vpisal morebitne spremembe, vtakne vse te liste v kuverto, ki jo je prejel od predsednika volilne komisije in jo mora zalopiti. Nato zapusti sobico in spusti kuverto v volilno skrinjico. Če bi se volilec javno izrazil v volilnem prostoru, ko ga je volil, je njegov glas neveljaven. Tudi ne smejo imeti volilci na volišču nobenih znakov, iz katerih bi se dala sklepati pripadnost k določenim političnim stranki.

Senatorje v državni prestolnici volijo volilni močje in sicer 74 volilnih moč izvoli dva senatorja. Tudi vsaka provinca ima pravico do dveh senatorjev. Teh pa ne volijo državljani niti na direktni niti na indirektni način, ampak parlamentu po posameznih provincah.

Novice iz Slovenije

Smrt igralk Gerar-Danilove

V Ljubljani je umrla v prvi polovici meseca januarja t. l. najstarejša slovenska gledališka igralka ga Avgusta Cerrar-Danilova. Dosegla je visoko starost 98 let. Pok. Cerarjeva spada med najbolj zaslužne slov. gledališke umetnike. R. je bila 24.I.1868 v Ljubljani. Pisala se je Gostič. 9.IX.1890 se je poročila z Danilom Cerarjem, ki je bil že tedaj eden izmed najbolj priljubljenih slovenskih gledaliških igralcev. Na odru je nastopila prvič v vlogi Anke v Požigalčevi hčerki leta 1884 v starem ljubljanskem gledališču, ki je nekaj let nato pogorelo. Iz Ljubljane je Cerarjevo vodila umetniška pot v Trst, kjer je od 1. 1908-1910 vodila tam. Slovensko gledališče. L. 1913 je odšla v New York. V Severni Ameriki je ostala do konca prve svet. vojne, nakar se je vrnila v Ljubljano in je bila od 1920-1922 zopet članica Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. L. 1922 se je podala znova v Severno Ameriko. Delovala je zlasti med Slovenci v Clevelandu, kjer je vodila tudi dramsko šolo. Njeni tedanji nastopi na clevelandskih slovenskih gledaliških odrih pomenijo višek gledališkega ustvarjanja med Slovenci v Clevelandu.

Doma so jo pokopali ob veliki udeležbi slovenskih gledaliških igralcev ter javnosti. Listi so objavili tople spominke članke, v katerih so poveljevali veliko delo, ki ga je opravila umrla slovenska umetnica za razvoj slovenskega narodnega gledališča in slovenske gledališke umetnosti sploh.

Stavka rudarjev v Trbovljah

V trboveljskem rudniku je prišlo do glavnice stavke rudarjev. Z njo so rudarji hoteli prisiliti sedanjo komunistično vladu, tkzv. "ljudsko oblast", da bi jim izboljšala gnotni položaj ter delovne pogoje. Stavka rudarjev v Trbovljah je med komunističnimi veljaki povzročila veliko zaskrbljenost. Videli so, da se ne morejo zanesti niti na tisto delavstvo, med katerim so imeli prej največ pristašev. V Trbovlje je zato takoj odhitel sam Miha Marinko. Skušal je pomiriti besne rudarje. Novica o glavnici stavki rudarjev je kljub temu, da so jo komunisti prikrivali, prišla tudi v inozemstvo. Med drugim je časnikarska agencija AP poročala iz Beograda, da

je predstavnik slovenske vlade potrdil poročila inozemskega tiska, da so v "važnem prepomognem kraju Trbovlje, ki leži na progi Ljubljana-Zagreb, stavkali". Predstavnik te vlade je pa skušal resnost položaja omiliti z izjavo, da pri stavki "ni šlo za zahteve po povišanju plač, ampak za izboljšanje delovnih pogojev v rudnikih" ter da so vsem zahtevam rudarjev "ugodili še prej, preden so rudarji stopili v stavko, da pa jih niso mogli pravočasno obvestiti". Pismo iz Trbovelj, pisano 16. januarja t. l., pa pravi: "Verjetno je sedaj glavnice stavke že davno konec in rudarji so morali znova ukloniti svoj tilnik, kajti v socialistični Jugoslaviji delavce nima niti toliko pravic kot jih je imel v "kraljevski". V njej imajo vso pravico samo partiji, oziroma partija. Proti njeni diktaturi je pa bila Aleksandrova prava igrača.

Janez Vipotnik grozi...

Vipotnik je sekretar komiteja KP za Ljubljano, stanuje pa v Župančičevi (prej Gledališka ulica) 12. In ker je na visokem mestu, si je lahko privoščil izjavo, da bodo kmalu "profesorji samo komunisti" in nihče drugi. To izjavo je podal, kakor so povedali prebežniki, ko so lani maja odpustili šest asistentov VŠJE tehnične šole v Ljubljani, ker niso bili komunisti. Takrat je bilo razpoloženje med prebivalstvom, kakor so povedali prebežniki, tako, da bo po mnenju večine bodoči preds. vlade FLRJ Mlovan Džilas...

Umrli so. V Ljubljani: Matija Radelj, Janez Bizovičar, žel. upok., Elza Groznik, roj. Gačnik, upok., Dr. Leo Skala, Tiika Jak, v. poštna kontrolorka, Pavle Kavčič, Marinka Močnik, vdova po rud. glavarju, Marija Žnidarčič, Adolf Jus, Antonija Žgur, roj. Zlatič, Drago Jakopič, obratovodja, Viktor Črnko, bančni uradnik v p. in Janez Martinšek na vrhovem pri Radečah, Ivan Korošec, pekovski mojster v Šentvidu, Srečko Gostič, krojaški mojster na Jesenicah, Ivan Šepetavc, pos. v Kraljcu na Sotli, ing. Rudolf Lučovnik, direktor rudnikov svinec in topilnice v Mežici, Jurij Fridl, namescenec v Brežicah Anton Petreol, upok. kmet. delovodja v Lcžu pri Vipavi, Franc Anžlovar, uslužb. apnenice v Kresnicah in Marija Likar na Golniku.

KOROŠKA

V Božični in novoletni številki Našega tednika-Kronike, je na drugi strani tudi naslednje voščilo: "Slovenci iz Roža, Podjune, Zilje želimo vsem rojakom doma in po širnem svetu blagoslovljen Božič in srečno novo leto 1958. Narodni svet koroških Slovencev."

Dne 1. januarja 1958 je minilo sto let, odkar je začel v Celovcu izdajati profesor Anton Janežič svoj list "Glasnik slovenski".

Prihodnje leto bodo koroški Slovenci obhajali 190 letnico rojstva Andreja Šusterja — "zvrhnjega Drabosnjaka" iz Kostanj. Njegove igre so na Koroškem, pa tudi drugod na Slovenskem igrali vsaj 150 let. Zadnja predstava njegove igre je bila v Kostanjah v slovenščini leta 1935. Njegove igre so raztresene po prepisih, katerih pa ni več kot 10. V njih so ohranjene doslej tri Drabosnjakove igre: "Pastirska igra", "Izgubljeni sin" in "Kristusovo trpljenje". Napisal je pa še več drugih iger. Samo po imenu sta znani "Aman in Estera" in

"VEČER PRIJATELJSTVA"

V okvirju "Zveze bivših vojnih ujetnikov bivše jug. vojske" je bil 18. jan. nastop vseh treh narodov Jugoslavije v hotelu Cleveland na Public Square v Clevelandu. Dasi so pri prireditvi sodelovali predstavniki vseh treh narodov, je vendar breme organizacije in izvedbe ležalo na slovenskih ramah. Tako je celotno organizacijo izvedel Rudolf Perhinek ob sodelovanju Pavla Borštnika in Rada Menarta ter Zalke Likozar, ki je okrasila oder. Na svetlomodrem ozadju je začrtala meje Jugoslavije, znotraj meja pa je označila vsak narod posebej z emblemom: za Slovenijo je na belem ozadju izrisala Bled in planine, za Hrvatsko zagrebško stolnico in za Srbijo izliv Save v Donavo. Na levi strani odra je stala soha Goršetovega pevcu in na obeh straneh zelenje. Istočasno s programom, pri katerem so nastopili poleg solistke June Price — v narodni noši — Korotan pod vodstvom Metoda Milača in

"Bogati mož". Prepisa teh dveh iger ni nobenega. Uredništvo Našega tednika-Kronike si je nadelo nalogo, da bo skušalo dobiti v roke prepise še kake Drabosnjakove igre. Zato poziva rojake na Koroškem, naj po svojih domovih, po starih omarah in skrinjah, dobro pregledajo, če ni morda med starimi knjigami in papirji tudi kak dragocen prepis Drabosnjakove igre. Na Koroškem pa mora biti skritega še mnogo starega kulturnega blaga. Tako že omenjeni celovski slovenski tednik v božični številki ponatiskuje "Pesem od pastircev", ki jo je vzel iz skoro 120 let stare rokopisne pesniške zbirke kmeta Jožefa Ledvinke iz Rakol pri Tinjah. Pesnik-kmet je zbirki dal naslov "Bukve za pesmi celigela leta za me Jožefa Ledvinko, Rahole: tega 3. majnika 1839".

V Tinjah so na štefanovo postavili na oder igro "Tihotapec", v Globasnici je tam. Kat. prosvetno društvo uprizorilo igro "Roža sveta", v Št. Janžu je pa igralska družina iz Kotmari vesi nastopila z igro "Gospod mora biti".

slov. folklorna skupina s koroškimi pleši pod vodstvom Ede Petek (člani mlad. društva Kres), je bila tudi razstava, pri kateri so Slovenci postavili naslednje: vsa dela pesnika Ivana Zormana, vsa dela Karla Mauserja, nadalje slov. časopisje Koroške, Primorske, Goriške, Kanade in Argentine, knjigo Zgodovina slov. naroda, knjigo o Kongresu Kristusa Kralja, o Evharističnem kongresu, knjigo Plečnikovih del in Slovenskega slikarstva, angl. revije in knjige, pišočo o Slovenceh, zemljevid Slovenije in več slik naših planin. Višek razstave pa je predstavljali izvorni Prešernov rokopis ter fotokopija brziških spomenikov. Na razstavi, ki sta jo pripravila France Gorše in ing. Sodja, je svoja dela razstavil tudi kipar Gorše. Poleg njegovih del je bil razstavljen tudi Vavpotičev portret dr. Kreka in dva originala slikarja Langusa: Josipina Trpinčeva in Matija Čop.

Življenska pot p. Kazimirja Zakrajška

Rodil se je 5. maja 1878 v Preserjah pri Ljubljani. Že v mladosti se je odločil redovniški poklic frančiškanskega reda. Kot osmošolec frančiškanske gimnazije v Kostanjevici pri Gorici je leta 1900 nevarno zbolel. Dravniki so ugovili jetiko. Poslali so ga domov v Preserje, od tu naprej v Savinjsko dolino, kjer se mu je boleza še poslabšala. Predstojniki so ga kljub tej bolezni poslali februarja 1901 v zavod na Trsat. Tu je pa tako oslabil da ni mogel več hoditi, pa tudi ne govoriti. Zdravniki so izgubili vsako upanje. 4. marca 1901 so vsi mislili, da bo umrl. Tako je bil slab. On je pa zaupal v Maša božjo, kakor je pozneje večkrat sam rad pripovedoval. Začel je opravljati devetdnevne k. Mater božji sedem žlosti. Obljubil ji je, da bo v primeru ozdravitve ustanovil list, ki bo širil sam njeno slavo. To obljubo je pozneje izpolnil ter svojemu verskemu listu dal im "Ave Maria".

Dne 16. maja 1906 je prišel v New York kot prvi slovenski frančiškan. Tja se je podal z namenom, da spozna probleme slovenskih izseljencev, za katere se je v tedanjih letih malo kdo brigal in da bi jim nudil dhovno tolažbo. V New Yorku je začel birati Slovence v fari sv. Nikolaja, ki o je vodil župnik Nageleisen, Nemec p. rodu, toda Slovence zelo naklonen duhovnik. V njem je imel p. Zakrajšek vedno tudi pozneje velikega podpornika.

P. Zakrajšek je iz New Yorka obiskoval slovenske naselbine v Connecticut, New Jersey, Pennsylvaniji, Virginiji, Zahodni Virginiji in južnem Ohio. V verskem pogledu so bile zelo zapuščene.

Tako je p. Zakrajšek videl nujno potrebo po ustanovitvi verskega lista, s katerim bi slovenske izseljence povezal v tesnejšo skupnost. Svoj sklep je izvedel in prva številka verskega lista Ave Maria je izšla 4. marca 1909.

Leta 1912 je p. Zakrajšek po velikih težavah dosegel ustanovitev slovenske-

ga frančiškanskega komisariata v Severni Ameriki. 1. septembra istega leta je postal tudi prvi komisar. Leta 1919 je pa v delovanju pok. p. Zakrajška in njegovih frančiškanskih sobratov nastopil važen preobrat. Pomožni škof v Brooklyn Mundelein je postal žilkaški nadškof in kardinal. P. Zakrajška in njegovo delo je dobro poznal še iz New Yorka in ga tudi cenil, zato ga je takoj povabil, naj se s svojimi frančiškani in z listom preseli v njegovo nadško-fijo ter si v okolici Čikaga poišče primeren kraj za samostan. P. Zakrajšek je prevzel župnijo sv. Štefana, slovenski frančiškani so se pa leta 1920 odločili za Lemont. Tako je Lemont postal središče vsega verskega in kulturnega dela slovenskih frančiškanov v Severni Ameriki. V prvo kapelico v tem kraju je p. Zakrajšek postavil sliko brezjanske Matere božje, katero je leta 1926 kronal škof Jeglič.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Maša za pok. Jožeta Musarja je bila po želji pevskega zbora Gallusa v nedeljo 2. februarja ob pol desetih dopoldne v Slovenski kapeli na Ramon Talmonu 4158. Imel je g. župnik Gregor Mali. Pri maši so peli člani mešanega Gallusovega pevskega zbora. G. župnik Mali je po končanem sv. opravilu izmolil za pok. člana Gallusa tudi molitve "Reši me".

Jožetu Ivančiču v slovo

Dne 26. januarja t. l. so se stekli dnevi rojaku Jožetu Ivančiču, ki je doživel komaj 54 let. Doma je bil iz Frlovcev v Prekmurju. Življenje ga je prineslo v Argentino pred 24. leti kjer je delal kot tesar.

Bil je zelo delaven v slovenski verski skupnosti. Z njim se je začela nabirka za harmonij za petje na Avellanedi. Bil je eden najzvestejših pevcev pri zboru in tudi sodelavec pri vseh dramskih predstavah, ki so jih dali Prekmurci na oder.

Bil je zelo priljubljen, vezel družabnik, skrben oče in gospodar. Pa je prišel dan, ko je moral oditi po plačilo. Zadel ga je srčna kap. Pokopali so ga na pokopališču v Flerencio Varela. Molitve zanj je opravil župnik g. Franc Glavač, v čigar bližini je njegov dom.

Za njim žaluje žena Tereza in sin Joško, ki je že oženjen. Naj počiva v miru, njegovim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Družinska sreča. V družini g. Jožeta ta šemeta in njegove ge Ivanke, roj. Bidovec v Lomas del Mirador so dobili hčerko, ki bo pri krstu dobila ime Irena-Marta. Družino g. Jožeta Groznika in njegove žene ga. Marije, roj. Zupanc je

ZAGARANTIRAJTE SI SVOJO DENARNO NALOŽBO

- NAJVIŠJE OBRESTI
- TRDNO GARANCIJO
- TAKOŠNJO VRNITEV VAM NUDI

DAYDAM
VIAMONTE 448 - 6. piso

Naložba na visoke obresti je stvar zaupanja. Pozanimajte se o našem poslovanju pri tistih, ki z nami že sodelujejo.

Vsak teden ena

IZIDOR OVČICE PASEL...

Izidor ovčice pase, lepo žvižgal, lepše pel. Cingel cin, cingel, cingel cin. cingel cin, cingel cin, cingel cin, cingel, cingel cin, cingel cin.

Ko ovčice je zapustil, stopil je v soldaški stan. Cingel cin...

Lepo je cesarja služil, še lepše pa Gospod Boga. Cingel cin...

Prav zvesto je Bogu služil, lepo živel, še lepše umrl. Cingel cin...

Zjutraj so ga pokopali, zvečer je že travca b'la. Cingel cin, cin...

Zvečer so travco pokosili, zjutraj je še lepša b'la. Cingel cin, cin...

Po vsem tem velikem delu, ki ga je polnih 26 let vršil med slovenskimi izseljenci v Severni Ameriki, se je leta 1927 odločil za vrnitev v Slovenijo. Po prihodu v Ljubljano se ni predal počitku. Takoj se je lotil novega dela in se začel pripravljati ustanovitev nove župnije sv. Cirila in Metoda za Bežigradom. Ustanovljena je bila 1. 1934. P. Zakrajšek je postal njen prvi župnik.

Poleg vodstva župnije je bil p. Zakrajšek z vsem svojim srcem vedno pri delu za slovenske izseljence. Prevzel je predsedstvo Rafaelove družbe, začel izdajati Izseljeniški vestnik, organiziral izseljeniške kongrese, dosegel ustanovitev Izseljeniškega instituta v Ljubljani ter končno izvedel organizacijo Izseljeniške zbornice. Mnogo si je prizadeval, da so slovenski izseljenci v Južni Ameriki, Franciji, Belgiji, Nemčiji in Nizozemski dobili slovenske duhovnike.

Ko je izbruhnila II. svet. vojna, je kot ameriški državljani na poziv ameriškega konzula v Zagrebu leta 1941 odšel nazaj v Severno Ameriko. Po prihodu v Lemont je kmalu izdal knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti", v kateri je popisal trpljenje, ki se je zgrnilo tedaj nad slovenski narod. Po letu 1945 je za svoje bežigradske farane-begunce organiziral med svojimi znanci v Severni Ameriki nabiralno akcijo. V vsaj taborišča je med njih pošiljal pakete z živili in oblekami. Leta 1952 je v Lemontu slavil zlato mašo. Silni napori in veliko delo so mu močno zrahljali že tako bolj slabotno zdravje. Zato se je tedaj s teškim srcem poslovil od vseh organizacij in ustanov, ki jih je ustavil. Miroval pa ni do zadnjega dne. Vedno je kaj pisal ali za list Ave Maria, ali pa za druge liste. V Argentini je več njegovih sestavkov iz zgodovine slovenskega izseljenstva objavila Slovenska beseda.

Dne 27. januarja 1958 je umrl. Dobre tri mesece pred njegovo osemdesetletnico ga je zadel srčna kap.

IZ TEDNA V TEDEN

Titova Jugoslavija je objavila, da bo predložila francosko zaplenitev orožja z jugoslovanske ladje "Slovenija" mednarodnemu sodišču v Haagu. Tito je na otvoritvi zborovanja jugoslovanske mladine, ki se ga udeležuje 22 zastopnikov tujih držav, označil zaplenitev kot "težko kršitev mednarodnih zakonov" ter akciji prisodil "piratski značaj". Zanimal je tihotapstvo orožja in dodal: "Mi smo komunisti in smo proti kolo nializmu... Simpatiziramo z vsemi kolonialnimi narodi, ki hočejo postati gospodari svoje zemlje."

Med USA in ZSSR je bila sklenjena kulturna pogodba, na podlagi katere bosta ti dve držati izmenjavali dijake, znanstvenike in druge kulturne delavce za večje spoznavanje obeh narodov. Vzpostavljena bo tudi redna značna zveza med Moskvo in Washingtonom.

Spruille Braden, bivši ameriški veleposlanik v raznih južnoameriških državah, je izjavil, da "z našo gospodarsko podporo pomagamo komunističnim režimom njihov nadaljni obstoj ter je zato ta pomoč v resnici naperjena proti Bogu. Zunanja gospodarska pomoč takim režimom je izdajalsko početje namram trpečim narodom... Poljska je pred nedavnim dobila 90 milijonov dolarjev, medtem pa sama ponuja pomoč Braziliji za razvoj njene rudarske industrije. Kar tiče dajanja pomoči Poljski in Jugoslaviji, bi bilo bolj učinkovito poslati denar kar naravnost v Moskvo, namesto v Varšavo in Beograd. "Bra-

den je tudi kritiziral pomoč socialistični Indiji, ker je "socializem šola za komunizem".

V Beogradu so postavili pred sodišče v petek, 31. januarja Bogdana Krekića, Aleksandra Pavlovića in Milana Žujovića, profesorja prava na beograjski univerzi. Dragoslav Stranjaković, tudi obtožen delovanja proti državi, kakor ostali trije, ni bil priveden na raznavo zaradi bolezni. Stranjaković je profesor pravoslavne teologije. Državni tožilec vse obtožbe povezuje z jugoslovanskimi izseljenci ter da so "sovražno delovali proti državi z namenom uničenja miru delavskega ljudstva Jugoslavije".

Diefenbaker, kanadski predsednik, je razpustil parlament in razpisal splošne volitve v Kanadi za 31. marec t. l. Diefenbaker hoče uravnovesiti parlament, v katerem po zadnjih volitvah konservativci niso dobili dovolj močne večine nad liberalci, ki so prej vladali Kanado 22 let.

Na Cipru so se razplamtele sedaj demonstracije Turkov proti Angležem. Ubijih je bilo več turških demonstrantov. Turška protibritanska organizacija TMT je raztrosila letake, v katerih poziva Turke na boj proti Angliji in zahteva takojšnjo razdelitev otoke.

Poljaki so mogli na nedeljskih volitvah za krajevne odbore voliti samo kandidatke komunistične stranke. Imenovanjih je bilo ok. 300.000 kandidatov za zasedbo 205.101 sedežev v krajevnih odborih.

SLOVENCI PO SVETU

ANGLIJA

Prijatelj iz Anglije piše: Božič je bil tu zelo lep in miren kot že dolgo let ne. Bila je res veliko ljudi v cerkvah. Tu imajo Božič res bolj iz trgovskih razlogov, da čim več prodajo, po drugi strani pa zlasti katoliki Božič vzorno in lepo praznujejo. Toda tistih lepih običajev, kot jih poznamo pri nas doma v Sloveniji, res ni nikjer. V Sloveniji so letos menda imeli miren Božič in nihče ni motil verskih obredov, delati so pa morali po tovarnah, trgovinah in tudi šole so bile odprte. Pa so ljudje vseeno šli v cerkve. Mi v Angliji smo imeli za Božič prosto 4 dni.

Za praznike je bil g. Ignacij Kunstelj zelo zasposlen. Na pomoč sta mu prišla g. p. Rafko Rudež, mlad jezuit iz Gorice in p. Teotim, O. F. M., agilen dalmatinski duhovnik.

Dne 1. decembra smo v Londonu praznovali 10 letnico našega prihoda v Anglijo. Proslava je bila združena z miklavževanjem. Miklavža smo imeli v štiri krajih. Tukajšnji domačini tega seveda ne poznajo, a jim ugaja. Nemci, Holanci in Poljaki pa imajo miklavževanje. V Angliji vedo samo za "Father Christmas-oče Božič". Je bolj poganška zadeva, pa jo katoliki skušajo spraviti na versko plat.

Morda ste že zvedeli, da je bivši domobranski major Janko Debeljak izdihnil v Braziliji že 14. oktobra lanskega leta. Poznajo, odnosno poznali so ga vsi primorski domobranci. Imel je raka na jetrih. Popolnoma mu jih je razjedel. Mučil se je 6 mesecev. Umril je lepo spravljen z Bogom. Tukaj je za pokoj njegove duše opravil g. Ignacij Kunstelj slovesno črno mašo.

Zimo imamo prav ostro. Sneg in mraz kot že dolgo let ne. Obeta se lepo poletje. Morda nas bo šlo nekaj v Lurd. Toda je težko dobiti vozni listek, ker je vse prenatrpano. Saj je za stoletnico Marijinega prikazovanja v Lurdu pri-glašeni nad 8 milijonov romarjev.

Prvenstvo v umetnih skokih v vodi je obdržal tudi za leto 1957 slovenski

rojak g. H. Belaj iz Bradforda. Mož ima že pet let to prvenstvo za severno-vzhodno Anglijo. Pri tekmah v Wakefieldu, kjer je g. Belaj dosegel prvo mesto, si je tretje mesto v isti panogi zagotovil njegov 17 letni sin.

USA

Slovenci v Chicago so letos prvič predstavili svoje hozične navade v chicaškem Muzeju znanosti in industrije. Na programu je bil najprej mladinski del, ki sta ga pripravili Milena Soukal in Corinne Leskovar, zvečer pa glavna predstava, kjer je najprej štetanski pevski zbor pod vodstvom Fr. Vendelina pel ob spremljavi Alfreda Fišingerja pri sim-bolični predstavi slov. družine na božični večer. Prikazano je bilo okraševanje drevesca in jaslje, pokrivanje žegna, skupne molitve in druge navade. Družino so sestavljali: g. in ga. Frank Gerželj, oče in mati, ga. Albina Novak, babica, otroci pa so bili Ivanka in Nandi Stanovnik, Ronnie Gomilar, Marta Krašovec in Žerom Soukal ml. Za uvod k tej predstavi je Frank Schonte orisal zgodovino, položaj in kulturo slov. naroda, predstavo samo pa je v angleščini tolmačil Peter Fišinger. V drugem

MERE, KI JIH VELJA ZAPOMNITI

1 meter = 39.37 pedi = 3.28 čevljev = 1.0936 jarde; 1 cm = 0.394 pedi = 0.033 čevlja = 0.0109 jarde; 1 ped = 0.083 čevlja = 0.027 jarde = 0.025 m; 1 čevlj = 12 pedi = 0.333 jarde = 0.305 m; 1 jarda = 36 pedi = 3 čevlje = 0.914 m; 1 kg = 35.27 unč = 2.204 libre; 1 gram = 0.0022 libre = 0.035 unče; 1 unča = 0.062 libre = 0.028 kg = 28.35 gr; 1 libra = 16 unč = 0.453 kg = 453.59 gr; 1 liter = 0.264 gallon (USA); 1 gallon = 3.785 litrov; 1 tona = 0.984 long tone; 1 long tona = 1016 kg; 1 km = 0.621 milje; 1 milja = 1.609 km; 1 bushel = 27.2 kg; 1 cm² = 0.155 pedi²; 1 ped² = 6.451 cm²; 1 m² = 10.763 čevljev²; 1 m² = 1.196 jarde²; 1 jarda² = 0.836 m²; 1 momme = 3.75 gr.

delu predstave je pevski zbor Ženske zveze zapel nekaj slov. narodnih pesmi, bila je predstava legende o Povodnjem možu, kjer sta nastopila kot glavna igralca Yule Yoi in Margie Prah. V zadnjem delu je bilo prikazano slov. koledovanje, pri katerem so nastopili Janko Gerželj, Lojze Arko in Andrej Fišinger.

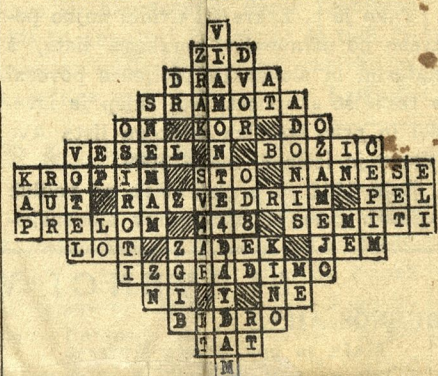
Božični prazniki so po poročilih iz Slovenije bili tudi letos delavni dan. To-varne in uradi sodelali, toda povsod je bilo čutili, da si ljudje praznike bolj praznovali kot a delali po obratih. Cerkve so bile pvsod polne. Pravijo, da so bile polne elo v Beogradu, kjer je imel v kat. cerkvi Krista Kralja bo-žično pridigo tamšnji nadškof dr. Josip Ujčić.

V ljubljanski oeri so nedavno po 30 letih znova uprizarili črne mase, o-pero lani umrlega skladatelja Marija Kogojca. Njegovo delo sta letos dirigent Samo Hubad ter režiser Hinko Leskovšek znova naščuvala in z njim dosegla popolen uspeh. Glasbeni kritiki so ob uprizaritvi zapisali, da bi bilo primerno to delo "s spoštljivo roko glasbeno iz-piliti, nakar bi ga mogli uvrstiti med dela evropske ravnj".

SLOVENSKI TSK V ARGENTINI

Vestnik, glasilo domobrancev in dru-gih protikomunističnih borcev. Leto IX. št. 1. Vsebine: V novo leto (Fr. Gr.); Poleglo klasje (Krel Mauser); Gospod, podaril si mi odpustanje (France Balan-tič); Naši narodni junaki; Kurat Anton

REŠITEV BOŽIČNE KRIŽANKE

Izmed številnih rešitev, ki so bile po-slane DAYDAM-u do 15. jan., je žreb nagradil: gđc. E. T. G. (Mar del Plata) z električnim loncem; g. Marti-na Radoš (G. Catan) z radijskim apa-ratom ter gđc. Aleško Kessler (R. Me-jia) s švicarsko zapestno uro. Nagrade bomo razdelili v soboto 8. februarja v pisarni DAYDAM-a ob 11. uri dopoldne, v Mar del Plato pa poslali po pošti.

Šintar (D.N.); Edvard Kardelj, mini-ster-morilec (Ivan Andrejšič); Prevara-ni (N. N.); Spomini (V. Dolenc); Iz zveznih odborov; Matica mrtvih. Ovitek za IX. letnik je napravil akad. slikar in kipar France Gorše.

Duhovno življenje. Februar. Vsebine: V znamenju posta (J. Kopač, CM); Za kaj bomo ta mesec molili? (Alojzij Košmerlj); Blagri (O. Charles); O sadovih sv. maše (Dr. Janez Vodopivec); Deca-logo civilno para el católico; Pustni večer pod Peco (M.O.); Pred sto leti se je prikazala Marija (Gregor Mali); Eno družinske hiše; Drevo (Andrej Bregar); Petnajstim v spomin (Z. Piščanec); Me-ja (Gregor Hribar); O pismih (N. T. Kr.); Nekaj misli o lepoticenju (R. H.). Ob stoletnici Marijinih prikazovanj (Gre-gor Mali); Don Kamillo (Guarechi-Ju-rak); Drobne od vsepovsod; Med Slo-venici po svetu. Po svetu; Verouk in ka-tekizem v Franciji (R.J.-e); Štiri tisoč metrov nad morjem (Jože Jurak); Ru-skemu narodu (Niko Kotnik); Vesti iz domovine; Nove knjige: Zbornik-Kole-dar Svobodne Slovenije za 1958 (Niko Kotnik). Priloga: Božje stezice.

Katoliški misijoni. Februar. Vsebine: Pij XII, veliki misijonski papež (Kardinal Celso Costantini); Tisto noč (Kle-men); Rim, Atene, Nairobi in nazaj (Maksimilijan Jezernik); Malabarska noč (Vladimir Kos); Urednikovi misi-jonski zapiski (Bogataj Bogomir); Ba-ragovo misijonske kar hitro raste; Ka-toliško višješolstvo v Indiji (—nik) O narodih in ljudstvih v misijonskih de-želah: Severna Amerika (M.M.); Po mi-sijonskem svetu; Iz pisem slovenskih misijonarjev.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Izredni prosvetni večer Društva Slo-vencev bo 8. II. 1958 ob 20.30 na Ra-mon Falconu 4158. Predaval bo g. Vin-ko Mirt: Moji vtisi o Braziliji. Preda-vanje, ki bo na prostem, bodo spremlja-le lepe skioptične slike v barvah. Vsi člani in prijatelji Društva Slovencev iskreno vabljeni.

OBVESTILA

Na svoj I. letošnji izlet ponovno va-bimo vse člane in prijatelje. Izlet bo v nedeljo 9. t. m. na otok Hiawatha. Ob pol-desetih dopoldne nas čaka v prista-nišču v Tigrh posebna lanča, ki nas bo zvečer ob dogovorjeni uri tudi na-aj

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante
Escribano Público
Uruguay 387
T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 571282	

pripeljala. Na otoku bo maša. G. Tine Debeljak bo imel kratko predavanje o Hiawathi v zvezi z začetno slovensko emigracijo. Kdor si ne more prinesiti hrane s seboj, ga bo po zmernih cenah pogostil oskrbnik g. Pirc, ki bo postre-gel tudi z guljažem in imel dovolj hlad-ne pijače v zalogi. Kopanje je zagotov-ljeno in zavarovano. Vabi SKA

Izlet Družabne pravde bo na pustno nedeljo, 16. februarja, na otok Hiawatha v Tigrh. Ob pol enajsti uri bomo imeli mašo na otoku Hiawatha. Vsakdo naj prinese hrano s seboj. Za pijačo bo po-skrbljeno. Vrnitev zvečer s posebnim motornim čolnom. Izlet bo ob vsakem vremenu. Družabna pravda

Slovenski bojovníki! V nedeljo 16. fe-bruarja bo na Slovenski Pristavi v Mo-ronu ob petih dopoldne blagoslovitev bojovniškega prapora. Sveta dolžnost vsakega bojovnika je, da prisostvuje te-mu velikemu dogodku slovenskega iz-seljenstva. Vsi bojovníki naj bodo na Pristavi že ob treh dopoldne. Starešina Društva Slovenskih bojovníkov

Začetek slovenskega tečaja v San Martinu je predstavljen na soboto 15. fe-bruarja ob pol štirih v prostorih argen-tinske KA poleg cerkve.

V Berazategui začnemo slovenski te-čaj v soboto 22. februarja ob 3. uri po-poldne — pri šterbenčevih kot lansko leto.

Pakete za Evropo

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najboljše in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 769. Blizu Retira. TE 31-8788
Buenos Aires

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK
Casilla de Correo 340 - Buenos Aires
Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneh.

Znatno znižane cene!

V nedeljo 16. februarja popoldne

BODO
NA SLOVENSKI PRISTAVI V MORONU ZADONELE SLOVENSKE
BOJEVNIŠKE PESMI.

Slovensko občestvo bo skupno s slovenskimi bojovníki dvignilo

BLAGOSLOVLJENI
BOJEVNIŠKI PRAPOR

in ob veseli glasbi in v prijetni družbi obnovilo svestobu narodu in domovini.

SPORED BO PESTER IN DRUŽABEN.

VSİ SLOVENCI VABLJENI!

Pripravljalni odbor

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

(71)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Po tem naporu se je izčrpan vlegel na posteljo in čakal na učinek. Od časa do časa se je spraševal: Ali je z glavobolom že boljše? Zmeden je. Sam ne ve, kako je. Sklene še enkrat poskusiti, poklekne, moli in pije znova. Tretji pot je skoraj prepričan, da se glavobol u-mika. Tedaž Adolf Lacadé, lurski žu-pan, smeši starega jakobinca Lacadéa in se čudi, kaj je zmožen napraviti naj-bolj prosvetljen človek, če je popolnoma sam. In glavobol je v resnici minil...

Lacadé meni, da je to dokaz, da ima vsak človek, ki ima bolečine, tudi vero, ker pa imajo mnogi bolečine in ne samo navaden glavobol, imajo mnogi tudi ve-ro. In tisti, ki imajo vero in nič druge-ga v svojih bolečinah, tisti bodo prišli.

Kakšna posebno dobra publika ne bo smela biti, misli župan, preden ustru-žen zaspi.

To leto je bilo najslabše v vsej karie-ri cesarskega državnega pravdnika Vi-tala Dutoura. Pričelo se je s trdovrat-nim prehladom v februarju. Cele tedne dolg nahod in zatekel rdeč nos nista pri-pomogla k samozavesti gospodovalne-ga moža. Potlej je prišlo čudovito za-sliševanje Bernardke Soubirous, kjer je dobil Vital Dutour prvi udarec. Dober jurist zna natančno ločiti urad od živ-ljenja. Kaj bi bilo, če bi usoda vsakega obtoženca ali dvom v pravičnost te ali one obsojbe, pustila sledove v duši? Gospodje s sodišča se morajo hitro priu-

čiti umetnosti, da koj, ko zapuste justič-no poslopje, vržejo od sebe tudi skrb-čja bremena, ki jim jih nalaga poklic. V tem so podobni zdravnikom, ki tudi ne morejo jokati, ob vsakem umirajočem človeku. Z gotovostjo Vital Dutour ve, koj ko stopi pred vrata razpravne dvo-rane ali pred svojo uradno sobo, da bo takoj pozabil vse, kar bo zvedel pri za-slišanju, ali pri razpravi. Zaslišanja Ber-nardke Soubirous pa ni mogel pozabiti. Zaslišanje je vrtalo v njem še danes, pol leta po dogodku. Zdelo se mu je, da ni zasliševal, ampak bil sam zaslišan. Zdelo se mu je, da ga je ravnodušno, ne-dotakljivo in nedosegljivo deklislo bitje sililo, naj spremeni življenje. V sramo-to cesarskega državnega tožilstva je mo-ral priznati, da je že dolge tedne globo-ko zmeden. Iz te zmedenosti in ne iz kakšnih filozofskih vzrokov je izvirala njegova zagrenjenost, njegovo sovra-štvo do Bernardke Soubirous, do Gospe, do votline, do studenca in do vsega ču-deža, sovražil je vse to, da so ga boleli živci prav v sencih. Zavoljo tega se je sprl z gospodi pri omizju v kavarni Fran-cais.

Z Estradeem, Dozousom, z direktorjem Clarensom in z nekaterimi drugimi, ki so ali še omahovali ali pa že prešli na stran misticizma, kakor davčni upravnik. Na drugi strani pa Dutour ni ravno pre-več ponosen na banalno družinsko gospo-dov Durana in njemu enakih. Restavra-

cija in kavarna pomenita za človeka, ki mora zavoljo čudovite odločbe franco-ske justične uprave živeti v veliki vasi, dom, družino, gledališče in kultivirana razvedrila. Dutour je zapustil prijetno družbo, v kateri so nekoč razgrajali ži-vahni duhovi. Sedaj se družu s pustim Jacometom in z nekaterimi prav tako pustimi juristi in garnizijskimi oficirji.

Po neodpušljivo površni zgodbi z o-vaduhom, ki je škripal z zobmi od sra-mote, pa vendar kljub vsemu še našel pot v časopise, je prejel Dutour od vr-hovnega državnega pravdnštva v Pau težak ukor. Po uporu pri votlini, kjer je bil ranjen orožnik Belhache, je bil Du-tour osebnopoklican v Pau. Predstojnik Falconnet, starejši gospod, ga je spre-jel, pri tem pa mahal z rokami.

"Cesar se bridko pritožuje čez justico," je sitnari Falconnet. "Prejel sem grozno pismo ministra. Drugače je tre-ba začeti. Ne sedim na studencu. Vi se-dite. Napravite nekaj, gospod!"

Napravite nekaj, gospod! Napravite nekaj, gospod! To melodijo tolčejo poštni konji, ko se Dutour vrača nazaj v Lurd.

Toda kaj naj stori? Falconnetu je la-hko dajati predpise. Državni pravdnik zbere vse orožnike in policiste ter jim strogo zabiča, da natančno prisluškuje-jo govorjenju ljudi, ki se stalno zbira-jo pri votlini. Vsakega, ki bi nespoštli-vo govoril proti vladi, ali bi celo izre-kel izdajalsko besedo, je treba neusmi-ljeno zgrabiti.

Koj drugi dan je majhni Callet zma-goslavno privedel jetnika pred cesarske-ga državnega pravdnika. V pisarni je bil ravno komisar Jacomet. Bila je Ci-

prina Gesta, gospa iz dobre lurske druž-be, prijateljica gospe Milletove in nje-nega kroga. Dobri policist Callet je imel "piko" na boljšo družbo sploh, posebno še na gospo Gesto.

"Trdila je," je hitel, "da bo sramota prenehala šele takrat, ko bosta cesar in cesarica osebno prišla k votlini."

"So podatki točni, gospa?" vpraša Dutour.

"Do besede, gospod," prikima Cipri-na Gesta, okrogla tridesetletnica z mir-nim obrazom. Ta mir je zdražil držav-nega pravdnika.

"Ali mislite resno, da bosta veličan-stvi prišli k votlini, ki jo je vlada za-prla?"

"Trdno sem prepričana, gospod, da se veličanstvi poživigata na vašo bedasto vlado in bosta prišli k votlini massa-biellske Gospe..."

Ravno pri teh porgljivih besedah je državni uradnik Dutour zgubil glavo. Kakor od nečesa obseden je skočil po-konci in zakričal:

"To je žalitev veličanstva! Proti vam vzdignem obtožbo zavoljo razžaljenja veličanstev!"

"Mirne duše, gospod," odvrne gospa Gesta ironično. "Toda ali vas smem vprašati, v čem je razžaljenje?"

"V tem, da duševne kvalitete veličan-stev enačite s svojimi, madame."

Če duševni delavec duha kroti, potem ponavado naredi to do dna. Sicer močno obvladano čustveno življenje se masčuje nato z nenadnim izbruhom. Vital Du-tour, zelen od jeze, dvigne v resnici sme-šno tožbo proti gospe Ciprini Gesta. Hi-tro je prišlo do javne obravnave pred

mirovnim sodnikom Dupratom. Med ve-selim in porgljivim smehom natlačene-ga auditorija je moral Duprat, prijatelj cesarskega državnega provdnika, obto-ženo Ciprino Gesta oprostiti prestopka, da je žalila veličanstvi, in jo je mogel s težavo obsoditi samo na kazen petih frankov.

Toda sedaj Dutourova obsedenost ni poznala več nobene meje. Kar se ni po-srečilo v Lurdu, se bo mogoče v Pau pred očmi gospoda Falconneta. Državni pravdnik je proti oprostitvi vložil priziv. Proces se je nadaljeval pred višjo in-štanco v Pau. Na dan razprave je mo-ral Cazenave pripraviti še drugi poštni voz, zakaj velika gruča poletno oprav-ljenih žensk je s smehom in šalo hotela spremljati zločinko. Šle so kakor na praz-novanje. Gospe so prišle popolnoma na svoj račun. Pau ne samo, da je potrdil oprostitve, temveč je celo preklcal malo obsodbo. Vrhovni državni pravdnik je de-jal pred pričami?

"Ubogi Dutour je desetkrat bolj po-treben psihiatra kakor Bernardka Soubi-rous."

Zlomljen se je plazil cesarski državni pravdnik po svoji pisarni. Rana, ki si jo je, sam Bog ve zakaj, sam zadal, je bila neozdravljiva. Bil je v porog časo-pisov in v resnici ne samo klerikalnih. Njegova kariera, tako je domneval, je končana. Na večno bo obsojen v to naj-bolj črno provinco, taka je sodb. Koli-kokrat se pogleda v zrcalo, tolikokrat se mu spači obraz.

"Gospa je zajela iz studenca, "je to-žil majhni policist. Steklenice ni hote-la predati. Ob bregu je trgala rože in travo in se ni dala prepoditi..."